

Π.3.2.3 Δημιουργία εργαλείων ανάγνωσης και διδασκαλίας της
λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Στ' Δημοτικού

Θεματική ενότητα:

Εικόνες του τόπου μου

Τίτλος:

«Άνθρωποι και σπίτια»

ΤΣΑΡΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.3. Δημιουργία εργαλείων ανάγνωσης και διδασκαλίας της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Άνθρωποι και σπίτια

Δημιουργός

Αντιγόνη Τσαρμποπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Χρονολογία

2012

Διδακτική / θεματική ενότητα

Εικόνες του τόπου μου

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Γεωγραφία Στ' Δημοτικού

Χρονική διάρκεια

Θα απαιτηθούν 10 ώρες

Χώρος

Φυσικός χώρος

Αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, βιβλιοθήκη σχολείου.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον μαθητή: Απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και με εφαρμογές των Η/Υ: μηχανή αναζήτησης, πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Word), πρόγραμμα δημιουργίας παρουσιάσεων, χρήση Wiki.

Για τον δάσκαλο: Γνώσεις Τ.Π.Ε Β' επιπέδου, δυνατότητα διαχείρισης ιστολογίου.

Για το σχολείο: Συνεργασία με τη διεύθυνση του σχολείου και τον καθηγητή της Πληροφορικής, ώστε να διατεθεί κάποιες ώρες το εργαστήριο πληροφορικής για το μάθημα της λογοτεχνίας. Η τάξη θα πρέπει να διαθέτει διαδραστικό πίνακα ή βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου, η μελέτη της περιγραφής της ανθρώπινης κατοικίας στα πληροφοριακά και λογοτεχνικά κείμενα που διαβάζουν οι μαθητές σκοπό έχει να κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η παράμετρος του χώρου ενυπάρχει σε ένα λογοτεχνικό κείμενο και το συνδιαμορφώνει. Το σενάριο επικεντρώνεται στην έννοια της 'κατοικίας', η οποία ενδιαφέρει στον βαθμό που αποτελεί έναν ιδιαίτερο

‘λογοτεχνικό τόπο’ στα βιβλία που επεξεργάζονται οι αναγνωστικές ομάδες των μαθητών. Δεν εγκαταλείπεται η μετωπική διδασκαλία, ιδιαίτερα στις φάσεις κατά τις οποίες ο εκπαιδευτικός επιθυμεί να εξοικειώσει τους μαθητές με τρόπους κατηγοριοποίησης και κριτικής επεξεργασίας των πληροφοριών που συλλέγουν ή να κάνει επίδειξη της χρήσης κάποιων τεχνικών μέσων που απαιτούνται, αλλά στην κατεύθυνση πάντα της επιτέλεσης ενός ερευνητικού project που στηρίζεται κυρίως στην ομαδο-συνεργατική εργασία.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Αφετηρία του σεναρίου είναι η ενότητα «Εικόνες του τόπου μου» στο πιλοτικό Π.Σ. για τη Λογοτεχνία και οι ενότητες του σχολικού βιβλίου της Γλώσσας στην Στ΄ Δημοτικού, με τίτλους «Η κατοικία» και «Η ζωή σε άλλους τόπους», σε μια απόπειρα σύνδεσης της κατοικίας τόσο με τον άνθρωπο όσο και με τον τόπο διαβίωσής του. Η έννοια της ‘κατοικίας’ απέκτησε μεγάλη σημασία στη ζωή του ανθρώπου, καθώς, ενώ αρχικά δημιουργήθηκε για να προστατεύσει τον άνθρωπο, με το πέρασμα του χρόνου συνδέθηκε στενά με τον ψυχικό του κόσμο, με την οικογενειακή και κοινωνική του ζωή και αποτέλεσε έκφραση του πολιτισμού του.

Ο κεντρικός θεματικός άξονας του σεναρίου είναι η διερεύνηση μιας σημαντικής παραμέτρου της λογοτεχνικής ανάγνωσης, του τόπου της κατοικίας των ηρώων ως «βιωμένου χώρου» που εγγράφεται στο κείμενο, ώστε να μετασχηματίζεται σε λογοτεχνικό τόπο. Ο «βιωμένος χώρος» διεκδικεί έντονη παρουσία σε πολλά λογοτεχνικά έργα και οι εικόνες-περιγραφές του γίνονται, εκτός από χώρος δράσης, και η κατοικία της μνήμης και των συναισθημάτων των ηρώων.

Αρχικά οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες για τις κατοικίες ανθρώπων σε διαφορετικές κλιματικές ζώνες και γεωγραφικές περιοχές. Τους δίνεται παράλληλα ψηφιακό υλικό, για να συνδέσουν τις πληροφορίες που συλλέγουν και να τις συγκρίνουν με τα δικά τους βιώματα. Ο σκοπός είναι να κατανοήσουν πώς ο χώρος που ζούμε επηρεάζει τη δράση και τα συναισθήματά μας.

Στη συνέχεια διαβάζουν λογοτεχνικά βιβλία τα οποία, μέσω της περιγραφής της κατοικίας των ηρώων και της εικονογράφησης, μας αποκαλύπτουν στοιχεία για τον χαρακτήρα των ηρώων, τα όνειρά τους αλλά και τη δράση που υπονοείται μέσα από τα ίχνη που αφήνει στον χώρο. Το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα που τίθεται είναι «Πώς επηρεάζει ο χώρος που ζούμε τη δράση και τα συναισθήματα των λογοτεχνικών προσώπων»; Οι απαντήσεις και η παραγωγή νέων ερωτημάτων πραγματοποιείται μέσα από ποικίλες προφορικές και γραπτές εργασίες που ανατίθενται στα παιδιά, συγκεκριμένες για κάθε κείμενο.

Τέλος, τα παιδιά καλούνται να επινοήσουν τα δικά τους φανταστικά σπίτια, να ονειρευτούν και να αφηγηθούν δράσεις και περιπέτειες σε αυτά.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποηθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σημασία της κατοικίας στη ζωή του ανθρώπου.
- να γνωρίσουν την παγκόσμια πολιτισμική κληρονομιά στον τομέα της κατοικίας.
- να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των διαφόρων τύπων και μορφών κατοικίας.

- να ενημερωθούν σχετικά με τη λειτουργικότητα, την αισθητική και την υγιεινή των χώρων της κατοικίας.

Γνώσεις για τη γλώσσα/λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώκουμε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να κατανοήσουν τη σύνδεση μεταξύ λογοτεχνικού ήρωα και κατοικίας σε μυθολογικά συμφραζόμενα, καθώς ο τόπος μετατρέπεται σε σύμβολο: το σπίτι των παιδικών χρόνων, το σπίτι των παραμυθιών, το σπίτι στην εξοχή, στην πόλη, στην πολυκατοικία, στο έρημο νησί, κλπ.
- να εξοικειωθούν με την τεχνική της λογοτεχνικής περιγραφής, πώς μιλά ο χώρος ως αφηγηματικό περιεχόμενο και πώς συνδέεται με την ψυχολογία των ηρώων.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες –μετά το τέλος της διδασκαλίας– να μπορούν:

- να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ φυσικής και συμβολικής γεωγραφίας στο λογοτεχνικό κείμενο διερευνώντας τους τρόπους με τους οποίους ο τόπος εγγράφεται στο κείμενο, ώστε να μετασχηματίζεται σε λογοτεχνικό τόπο.
- να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν τα διάφορα πολιτισμικά στοιχεία που υπάρχουν στα κείμενα και να προσδιορίζουν την ιστορικότητά τους.
- να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο συνεργάζονται κείμενο και εικόνες στην απόδοση των λογοτεχνικών τόπων.
- να συγκρίνουν τα διαφορετικά σημειωτικά μέσα που χρησιμοποιούν τα σύγχρονα πολυτροπικά κείμενα επιτυγχάνοντας ποικίλες προεκτάσεις του νοήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Το προτεινόμενο σενάριο μεθοδεύεται με τη μορφή του project που οργανώνεται στην τάξη με θέμα τη διερεύνηση κειμένων που αποκαλύπτουν τη σύνδεση ανθρώπου/λογοτεχνικού ήρωα με το σπίτι και τον τόπο που κατοικεί.

Μετά την επεξεργασία πληροφοριακών κειμένων, διαβάζονται λογοτεχνικά κείμενα στα οποία το σπίτι του ήρωα λειτουργεί συμβολικά και οι μαθητές καλούνται να ερμηνεύσουν και να εκφράσουν τη συμβολική αυτή σχέση μέσα από τις ομαδικές αλλά και ατομικές εργασίες τους. Θα εφαρμοστεί ομαδοσυνεργατική διδασκαλία σε δύο φάσεις, με διαφορετική σύσταση ομάδων κάθε φορά.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Έναυσμα για το σενάριο υπήρξε η αξιοποίηση των κειμένων που περιλαμβάνονται στις ενότητες της Γλώσσας Στ' Δημοτικού με τίτλους αντίστοιχα «Η ζωή σε άλλους τόπους» και «Κατοικία», όπου στα πληροφοριακά κείμενα γίνεται γνωριμία με τον τόπο κατοικίας διαφόρων λαών, ενώ στα λογοτεχνικά κείμενα πραγματοποιούνται συγκρίσεις μεταξύ των ποικίλων τόπων που ονειρεύεται να κατοικήσει ένας άνθρωπος.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο εντάσσεται στην θεματική ενότητα της Γλώσσας Στ' Δημοτικού «Κατοικία».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν διάφορες εφαρμογές των Η/Υ (επεξεργαστής κειμένων, λογισμικό παρουσίασης), αν υπάρχει δυνατότητα και περιβάλλοντα του Web, για να επεξεργαστούν και να εμβαθύνουν στα κείμενα, να παρουσιάσουν τα δικά τους κείμενα, να δημιουργήσουν έναν χώρο συνεργασίας και, τέλος, για να δείξουν και πέρα από τα όρια της τάξης ένα μέρος όσων έκαναν στο πλαίσιο του σεναρίου.

Σκοπός της αξιοποίησης των ΤΠΕ είναι η ανάπτυξη μιας δημιουργικής σχέσης μαζί τους από την πλευρά των μαθητών, που θα δίνει ερεθίσματα και θα συντελεί στην καλλιέργεια της φαντασίας των μαθητών, καθώς και κατάλληλο υλικό για να διατυπώνουν τις δικές τους ιδέες και να παράγουν τα δικά τους πολυτροπικά κείμενα, εκφράζοντας τις προσωπικές τους ερμηνείες και οπτικές.

Τέλος, επιδιώκουμε οι μαθητές να εξοικειωθούν με τη χρήση του διαδικτύου ως πηγή πληροφοριών που πρέπει να επεξεργάζονται κριτικά αναπτύσσοντας δεξιότητες συλλογής, κατανόησης και διαχείρισης πληροφοριών. Στο πλαίσιο αυτό, σκοπός της χρήσης των ΤΠΕ είναι να διευρύνει το πολιτισμικό υπόβαθρο του μαθητή προσφέροντας γνώσεις, πληροφορίες, εικόνες, ακούσματα, δηλαδή εμπειρίες που θα τον βοηθήσουν να διαμορφώσει προσωπικές ερμηνείες για το λογοτεχνικό κείμενο.

Κείμενα

Σχολικά κείμενα

Βιβλίο Γλώσσας Στ' Δημοτικού, Ενότητες [«Η κατοικία»](#) και [«Η ζωή σε άλλους τόπους»](#), τα κείμενα:

Κωστή Παλαμά, «Το σπίτι μου»

Δημήτρης Δασκαλόπουλος – Μαρία Στασινοπούλου, «Το σπίτι του ποιητή Καβάφη»

«Σπίτι για πλατσουρίσματα–Οι κάτοικοι της ερήμου – Κοινότητα από ύφασμα»

«Αυτόχθονες λαοί – Σπίτι μας είναι η γη»

«Πορτογαλία»

Παράλληλα κείμενα

Μπεατρίτσε Μαζίνι, *Το ημερολόγιο ενός άδειου σπιτιού* / μτφ. Στεφανία Φέρρο. Αθήνα: Κέδρος, 2005, βλ. [Biblionet](#).

Αμάντα Μιχαλοπούλου, *Το σπίτι που πετάει*. Αθήνα: Άμμος, 1977, βλ. [Biblionet](#).

Άστριντ Λίντγκρεν, *Πίπη Φακιδομύτη* / μτφ. Ντίνα Καμπά-Κούτρα. Αθήνα: Ψυχογιός, 1990, βλ. [Biblionet](#)

Μισέλ Τουρνιέ, *Ο Παρασκευάς ή η πρωτόγονη ζωή* / μτφ Δημήτρης Ραυτόπουλος. Αθήνα: Πατάκης, 1982, βλ. [Biblionet](#).

Ντετελίν Βούλκοφ, *Μόμο, το αγόρι που ζούσε στην ταρατσα ενός ουρανοξύστη* / μτφ Πάνος Σταθογιάννης. Αθήνα: Κέδρος, 2004, βλ. [Biblionet](#).

Άλκη Ζέη, *Η μωβ ομπρέλα*. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2011, βλ. [Biblionet](#).

Υποστηρικτικό υλικό

Ιστότοποι-ιστοσελίδες

www.bookbook.gr, η σελίδα *Θέματα*

Νομάδες: σπίτια που ταξιδεύουν

<http://www.bookbook.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/765-%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%80%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%B1->

[%CF%80%CE%BF%CF%85-](#)

[%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%8D%CE%BF%CF%85%CE%BD](#)

www.bookbook.gr, η σελίδα *Θέματα*

Μιλάνε τα σπίτια;

<http://www.bookbook.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%84%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%B2%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AF%CE%B1/292>

<http://www.bookbook.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/760-%CE%BC%CE%B9%CE%BB%CE%AC%CE%BD%CE%B5-%CF%84%CE%B1-%CF%83%CF%80%CE%AF%CF%84%CE%B9%CE%B1>

Λογισμικά σχεδιασμού κόμικ ή ζωγραφικής

<http://www.pixton.com/schools/overview>

<http://www.education.vic.gov.au/languageonline/games/cartoon/>

<http://tuxpaint.org/>

http://www.kidmedia.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=131&lang=el

<http://revelation-natural-art.software.informer.com>

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα & τη γλωσσική εκπαίδευση (<http://www.greek-language.gr/Resources/>)

→ Νέα ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία

→ Εξερευνώ τις ιστορίες (<http://www.e-istories.gr>)

Ψηφιακά παιχνίδια-γενεαλογικό δέντρο λέξεων

- Παιχνίδια λέξεων
 - Πινακοθήκη συναισθημάτων
(βλ. <http://www.e-istories.gr/games/feelings/index.html>)
- Γενεαλογικό δέντρο λέξεων: Λέξεις «Χωριό», «Άνθρωπος»
(βλ. <http://www.greek-language.gr/Resources/literature/education/words/index.html>)

<http://www.jamesmollison.com/wherechildrensleep.php>, συλλογή φωτογραφιών με τίτλο “Where the children sleep” στην ιστοσελίδα του φωτογράφου James Mollison.

Ταινίες

Ψηλά στον ουρανό, Πιτ Ντόκτερ, Μπομπ Πίτερσον, 2010

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

1η – 3η διδακτική ώρα

Α΄ φάση

Οι μαθητές διαβάζουν τα πληροφοριακά κείμενα από το Βιβλίο της Γλώσσας και αντλούν πληροφορίες για διάφορες χώρες και τους κατοίκους τους. Τις ταξινομούν σε πίνακες του Word και βάζουν τίτλους στις κατηγορίες που σχηματίζουν (πληθυσμός, θρησκεία, πολιτεύμα, κλίμα, κλπ).

Επισκεπτόμαστε την ιστοσελίδα:

<http://www.jamesmollison.com/wherechildrensleep.php>

και βλέπουμε φωτογραφίες από τη συλλογή φωτογραφιών με τίτλο «Where the children sleep».

Οι μαθητές παρατηρούν τις μεγάλες διαφορές που παρουσιάζουν οι εικόνες των παιδικών δωματίων σε διαφορετικές χώρες του κόσμου αλλά και σε διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Συστήνονται οι ομάδες με κριτήριο το δωμάτιο και το παιδί που τους έκανε εντύπωση ή σχετίζεται με τις χώρες που εξέτασαν στην αρχή, και η καθεμιά συλλέγει πληροφορίες από το διαδίκτυο, αλλά και από παγκόσμιους άτλαντες και άλλο πληροφοριακό υλικό που τους προμηθεύει ο εκπαιδευτικός (εγκυκλοπαίδειες, άρθρα του τύπου), προκειμένου να συνδέσουν την εικόνα του κάθε δωματίου με τη γεωγραφική περιοχή και το κοινωνικό περιβάλλον, στα οποία ζει το παιδί-ένοικος.

Μπορούν να ταξινομήσουν τις πρόσθετες πληροφορίες, που συλλέγουν και αφορούν τη ζωή των παιδιών, σε νέους πίνακες Word και να βάλουν τους τίτλους που νομίζουν ότι ταιριάζουν.

Παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης και συζητάνε για τις διαφορές που παρατηρούνται μεταξύ των κατοικιών των παιδιών και των συνθηκών διαβίωσής τους.

4η – 8η διδακτική ώρα

Β' φάση

Τα παιδιά επιλέγουν από τα προτεινόμενα βιβλία ποιο θα ήθελαν να διαβάσουν και σχηματίζονται νέες ομάδες. Επειδή στα βιβλία αυτά η κατοικία του ήρωα αποτελεί έναν ιδιαίτερο λογοτεχνικό τόπο (το σπίτι των παιδικών αναμνήσεων, το σπίτι της παιδικής αταξίας, το εγκαταλελειμμένο σπίτι, το σπίτι του ναυαγού, το μυστηριώδες σπίτι, κλπ) η επιλογή των βιβλίων μπορεί να γίνει ζωγραφίζοντας ή εκτυπώνοντας σχετικές εικόνες που τοποθετούνται σε διάφορα σημεία της τάξης και ζητώντας από

τα παιδιά να διαλέξουν το σπίτι στο οποίο «θα ήθελαν να μούνε μέσα και να το δούνε από κοντά...».

Γενικές ερωτήσεις σε κάθε παρουσίαση:

- Πώς ο χώρος του σπιτιού σχετίζεται με τον χαρακτήρα ή την ψυχολογία των ηρώων;
- Πώς σχετίζεται η δράση με την κατοικία του ήρωα;

Οι εργασίες τους μπορούν να αναρτηθούν στο ιστολόγιο της τάξης ή συμμετέχοντας σε σχετικό πρόγραμμα e-twinning να ανταλλάξουν με μαθητές από χώρες του εξωτερικού σχέδια και φωτογραφίες τύπων σύγχρονης κατοικίας χαρακτηριστικών στο μέρος που ζουν:

Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες εργασίες που θα μπορούσαν να ζητηθούν από τα παιδιά σε ορισμένα κείμενα:

- Μπεατρίτσε Μαζίνι, *Το ημερολόγιο ενός άδειου σπιτιού*
 - Να σχεδιάσουν το σπίτι επιπλωμένο στις διαφορετικές χρονικές στιγμές της αφήγησης και να προβάλλουν στον διαδραστικό πίνακα τις ζωγραφιές τους με λεζάντα τα αντίστοιχα σημεία του κειμένου που περιγράφουν το σπίτι.
 - Να συμπληρώσουν τα κενά της ιστορίας του σπιτιού και να ολοκληρώσουν τις αναμνήσεις του. Μπορούν να παρουσιάσουν την ιστορία τους με δραματοποιημένη αφήγηση.
- Άλκη Ζέη (1995), *Η μωβ ομπρέλα*. Αθήνα: Κέδρος

Στο βιβλίο παρουσιάζονται διαδοχικά το σπίτι της γιαγιάς στη σύγχρονη εποχή, το σπίτι της Ελευθερίας στο Μαρούσι στο παρελθόν, η μονοκατοικία της Βίτως στην

ίδια γειτονιά, το μεγάλο σπίτι του θείου Μίλτου στο παλιό Φάληρο, το μικρό σπίτι μετά στην εξοχή, στην περιοχή του Ελληνικού.

- Να περιγράψουν τη σχέση του κάθε σπιτιού με τους ήρωες, πώς φαντάζονται τα σπίτια αυτά, να κρατήσουν σημειώσεις από τις ιδέες τους συνδέοντας τις με συγκεκριμένες αναφορές στο κείμενο. Να σχεδιάσουν τα σπίτια αυτά εξωτερικά και εσωτερικά.
- Να φτιάξουν τον χάρτη της ιστορίας σε χαρτί του μέτρου, τοποθετώντας σχέδια των κτιρίων που αναφέρονται στο κείμενο με τέτοιο τρόπο ώστε να φαίνεται πώς οι σχέσεις μεταξύ των ηρώων και οι δράσεις τους επηρεάζονται από τον περιβάλλοντα χώρο κάθε φορά.
- Άστριντ Λίντγκρεν (1990), *Πίπη Φακιδομύτη* / μτφ. Ντίνα Καμπά-Κούτρα. Αθήνα: Ψυχογιός

Η εικονογράφηση μας δίνει πολλά στοιχεία για το σπίτι της Πίπης καθώς η δράση μεταφέρεται κάθε φορά και σε έναν διαφορετικό χώρο του: στον κήπο, στην κουζίνα, το κυρίως δωμάτιο, το υπνοδωμάτιο της Πίπης, τη στέγη της. Ταιριάζουν αυτοί οι χώροι στην εξωτερική όψη της Πίπης και τον χαρακτήρα της, όπως φαίνεται μέσα από τη δράση της στους χώρους αυτούς;

Καθώς το σπίτι της Πίπης είναι σχετικά άδειο να αναλάβουν να το διακοσμήσουν με δικά τους σχέδια προσθέτοντας όποιο αντικείμενο και έπιπλο επιθυμούν και να αιτιολογήσουν τις επιλογές τους.

Ψηφιακά παιχνίδια στο Εξερευνώ τις Ιστορίες (<http://www.e-istories.gr/>)

- Γενεαλογικό δέντρο λέξης *χωριό* και ιδιαίτερα η σχέση της λέξης με την παιδική ηλικία της Μ. Άστριντ Λίντγκρεν και των ηρώων της (το απόσπασμα από το κείμενο «Σκανταλιές στο μικρό χωριό»)

➤ Παιχνίδι λέξεων – «Πινακοθήκη συναισθημάτων», όπου υπάρχει εικονογράφηση των χώρων δράσης της Πίπης Φακιδομύτης (ο κήπος, η κουζίνα, το δέντροσπιτο κλπ). Ας φτιάξουν τη δικιά τους αυλή, δέντροσπιτο, κλπ. με όποιο τρόπο θέλουν και ας γράψουν (μπορούν να τον δραματοποιήσουν) ένα διάλογο που να δείχνει και τα δικά τους συναισθήματα στους χώρους αυτούς. Γιατί νιώθουν έτσι, τι φαντάζονται ότι θα έκαναν στους χώρους αυτούς;

- Μισέλ Τουρνιέ (1982), *Ο Παρασκευάς ή η πρωτόγονη ζωή* / μτφ Δημήτρης Ραυτόπουλος. Αθήνα: Πατάκης

Ο Ροβινσώνας χτίζει εκτός από την κύρια κατοικία του και πολλά άλλα κτίσματα στο έρημο νησί που ναυαγεί. Με βάση τις πληροφορίες που δίνονται στο κείμενο αλλά χρησιμοποιώντας και τη φαντασία τους:

- να σχεδιάσουν τα κτίσματα αυτά και να φτιάξουν μια μακέτα ή έναν χάρτη του νησιού.
- να αιτιολογήσουν τις επιλογές σε υλικά και τεχνικές τόσο του ήρωα, όπως φαίνονται από το κείμενο, όσο και αυτών που προτείνουν οι ίδιοι.
- να συγκεντρώσουν τις σκηνές δράσης που διαδραματίζονται στο σπίτι του Ροβινσώνα και να περιγράψουν τις βαθμιαίες μετατροπές που υφίσταται το σπίτι (μέχρι την τελική καταστροφή του από την έκρηξη που προκαλεί άθελά του ο Παρασκευάς) και να εξηγήσουν τη σχέση των μετατροπών αυτών με την εξέλιξη της πλοκής.

Μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη τεχνική δραματοποίησης «ξενάγηση», όπου με μορφή αφήγησης, η ομάδα των μαθητών παρέχει πληροφορίες για το περι-

βάλλον όπου πραγματοποιείται η ιστορία, έχοντας τη δυνατότητα για μια λεπτομερή περιγραφή του δραματικού χώρου.

Ψηφιακά παιχνίδια στο Εξερευνώ τις Ιστορίες (<http://www.e-istories.gr/>)

Γενεαλογικό δέντρο λέξης *άνθρωπος* (βλ. απόσπασμα από Ζακ Τουντούζ, *Η Ευρώπη στους πάγους*) και συζήτηση για την κυριαρχία του ανθρώπου στη φύση, τη δύναμη της ανθρώπινης θέλησης.

- Ντετελίν Βούλκοφ, (2004), *Μόμο, το αγόρι που ζούσε στην ταρατάσα ενός ουρανοξύστη /* μτφ Πάνος Σταθογιάννης. Αθήνα: Κέδρος

Στο βιβλίο υπάρχει μια μεγάλη αντίθεση μεταξύ του σπιτιού στην ταρατάσα και του τεράστιου ουρανοξύστη στον οποίο ζει και δρα ο ήρωας. Πώς αντιλαμβάνονται τους συμβολισμούς των δύο αυτών κτιρίων σε σχέση με τους ενοίκους τους; Να ζωγραφίσουν τον ουρανοξύστη με τη μορφή γιγάντιου κόμικ, όπου κάθε διαμέρισμα θα αντιστοιχεί σε ένα καρέ στο οποίο θα συμβαίνει μια χαρακτηριστική δράση της ιστορίας.

Οι διευθυντές του κειμένου έχουν διαφορετικά γραφεία για κάθε περίπτωση και ανάλογα με το ποιον υποδέχονται κάθε φορά. Να δραματοποιήσουν τρεις διαφορετικές συναντήσεις σε αυτά προτείνοντας τον τρόπο διαρρύθμισης και διακόσμησης, με βάση το κείμενο αλλά και χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους. Μπορούν να αντλήσουν πληροφορίες από το διαδίκτυο και εικόνες που θα συλλέξουν από διάφορες πηγές (ηλεκτρονικές και μη).

9^η – 10^η διδακτική ώρα

Γ' φάση

Παραγωγή εργασιών με θέμα: Σε ποιο σπίτι από αυτά που συνάντησαν στα βιβλία ή γενικά στα κείμενα που διάβασαν θα ήθελαν να ζήσουν και γιατί. Το κατασκευάζουν με όποια μέσα επιθυμούν (μακέτα, ζωγραφιά, περιγραφή σε κείμενο με υπερσυνδέσεις).

Κατασκευή, κατά το πρότυπο του γνωστού παραμυθιού «Χάνσελ και Γκρέτελ» των Γκριμ, του σπιτιού στο οποίο δεν θα μπορούσαν να αντισταθούν. Από τι θα ήταν φτιαγμένο; Τι θα είχε μέσα;

Γράφουν κείμενα που θα ‘ξεναγούν’ τους επισκέπτες στα σπίτια τους (περιγραφή, δικά τους ποιήματα, μπορούν να βάλουν τη μουσική που ταιριάζει σε κάθε σπίτι) και να διοργανώσουν μια έκθεση στο σχολείο.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Α΄ φάση

Επεξεργασία παρακάτω κειμένων:

Κωστή Παλαμά, «Το σπίτι μου»

Δημήτρης Δασκαλόπουλος & Μαρία Στασινοπούλου, «Το σπίτι του ποιητή Καβάφη»

και το ποίημα του ίδιου «Σπίτι με κήπον» από το βιβλίο της Γλώσσας Γ΄ Δημοτικού Ενότητα 3, [Στη γη και στη θάλασσα](#): Υπάρχει αντίθεση μεταξύ των κειμένων;

Στα κείμενα αυτά υπάρχουν προϋποθέσεις για να πραγματοποιηθούν συγκρίσεις μεταξύ τους, καθώς ο χώρος εμφανίζεται όχι μόνο ως υπαρκτό περιβάλλον μέσα στο οποίο γεννιέται, βιώνει και δρα ένας λογοτέχνης αλλά και ως λογοτεχνικός τόπος συγκροτώντας ένα σπίτι ονειρικό.

Σε ποιο σπίτι και σε ποιο μέρος θα ήθελαν οι ίδιοι να ζήσουν, Να γράψουν κείμενο με τίτλο «Το σπίτι που ονειρεύομαι». Δίνεται έμφαση και στις δράσεις που φαντάζονται σε αυτό.

Β' φάση

Ως εισαγωγή στην επιλογή των βιβλίων αξιοποίηση της ταινίας «Ψηλά στον ουρανό», Πιτ Ντόκτερ, Μπομπ Πίτερσον, 2010

Γ' φάση

Κατά το πρότυπο των βιβλίων με αναμνήσεις (π.χ. *Το σπίτι που πετάει*, *Το ημερολόγιο ενός άδειου σπιτιού*) να γράψουν τις αναμνήσεις που θα είχε ένα δικό τους αγαπημένο σπίτι, π.χ. το σπίτι που μένουν, το σπίτι της γιαγιάς τους, το σπίτι των διακοπών τους, ένα σπίτι φανταστικό σε έναν ιδιαίτερο τόπο ή ένα σπίτι συγκεκριμένης εποχής και αρχιτεκτονικής.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι περιορισμοί, εκτός από τις ώρες που θα πρέπει η τάξη να βρίσκεται στο εργαστήριο Η/Υ του σχολείου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αυδή, Αύ. & Μ. Χατζηγεωργίου. 2007. *Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση. 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Bachelard, G. 1992. *Η ποιητική του χώρου* / μτφρ. Ελένη Βέλτσου. Ιωάννα Δ. Χατζηνικολή. Αθήνα: Χατζηνικολή.

Κανατσούλη, Μ. 2002. *Εισαγωγή στη θεωρία και κριτική της παιδικής λογοτεχνίας σχολικής και προσχολικής ηλικίας*, Θεσσαλονίκη, University Studio Press,.

Manna, A.-L., Σ. Μητακίδου-Κοκκώνη. 1996. Το πορτραίτο του νεαρού Έλληνα αναγνώστη, *Επιθεώρηση Παιδικής Λογοτεχνίας*, 11, 100-114.

Marshall, J. D., P. Smagorinsky & M. W. Smith. 1995. *The language of interpretation: Patterns of Discourse in Discussions of Literature*. National Council of Teachers of English, Research Report No. 27

Τσιριμώκου, Λ. 1988. *Λογοτεχνία της πόλης*. Αθήνα: Λωτός.

Roberts, D. R. & J. A. Langer. 1991. *Supporting the process of literary understanding: analysis of a classroom discussion*. [National Research Center on Literature Teaching and Learning], Report Series 2.15.

[http:// cela.albany.edu/support/index.html](http://cela.albany.edu/support/index.html), Reprinted, 2000

Short, K. & K. M. Pierce. 1990. *Talking about books: Creating Literate Communities*. Portsmouth: Heinemann.